

Árfolyam-biztosítás Magyarországon

– II. rész*

Dr. Botos Balázs

vezérigazgató

Néhány hónappal korábban tájékoztatást adtam az árfolyam-biztosítás magyarországi múltjáról és arról, hogy miért vált szükségessé a termék „újraélesztése”. Azóta a kormánydöntés alapján kidolgozásra került konstrukció már elérhető a piacon. Az igénybevétel feltételeiről, lehetőségeiről és a szolgáltatás előnyeiről számolnak be az alábbiak.

Az árfolyamsáv kiszélesítése jelentős mértékben megnövelte az exportőrök kockázatát, mivel a szerződéskötés és a pénzügyi teljesítés közötti időtartam alatt lényegesen változhat a forint árfolyama. Ez pedig bizonytalanná teszi az exportügyletek pénzügyi eredményét, s az alacsonyabb nyereségrátájú ágazatokban nyereség helyett veszteséget eredményezhet. A MEHIB Rt. által kidolgozott biztosítás célja pontosan az, hogy a pénzforgalmat és az árbevételt tervezhetővé, biztonságossá tegye.

Az árfolyamkockázat-biztosítás lényege, hogy ha a biztosított a szerződésben rögzített deviza-árfolyam és a lejáratú értéknapon érvényes árfolyam különbsége miatt veszteséget szenved, a biztosító ezt számára megtéríti. Azok a devizakövetelések vehetők biztosítási fedezetbe, melyek az exportszerződésben euróban vagy dollárban kerültek meghatározásra.

Hasonló célokat szolgálnak a kereskedelmi bankok határidős devizaügyletei is. A hitelintézetek által megszabott legkisebb kezelhető összegek – 25 ezer, de gyakran 50-100 ezer euró – azonban túl magasak a kisebb vállalkozások számára. Éppen ezt a kört kívánja kiszolgálni a MEHIB, amikor a minimálisan biztosítható összeg értékét alacsonyan, 5 ezer euróban vagy dollárban határozta meg.

A biztosítási konstrukció másik előnye, hogy alkalmazása esetén a biztosítottnak nem kell külön fedezeti költséggel számolnia. A bankok a határidős devizaügyletek esetében 5-10 százaléknyi letétet kérnek, ami különösen a KKV szektorban komoly gondokat okozhat. Ezt a fedezetet a biztosítás esetén a MEHIB Rt. átvállalja.

Ugyanakkor nincs szó arról, hogy a bankok és a biztosító ezen a területen egymás konkurensei lennének.

Ellenkezőleg: a MEHIB Rt. és a bankok az adott termék esetében szorosan együttműködnek. A kockázat ugyanis jelenleg nem viszontbiztosítható, így a biztosító is a bankoknál keres fedezetet. Erre persze csak akkor kerülhet sor, ha a sok kisebb üzletből összejön egy olyan volumenű állomány, mely már a bankok számára is elfogadható. Addig a MEHIB természetesen maga viseli a kockázatot.

Jelenleg a biztosító két módozatot kínál az ügyfelek igényeinek megfelelő lehetőség kiválasztásához. A módozatok fedezeti technikája és természetesen ára is eltérő. A banki szóhasználat szerinti forward típusú ügylet esetén a biztosított veszteségeit a biztosító állja, ám ha az árfolyam-változás következtében nyereség jelentkezik, az ügyfél azt köteles befizetni a biztosítónak. A másik módozat opciós jellegű, azaz az ügyfél a köve-

* A cikk I. része 2001. októberi számunkban jelent meg. (A szerk.)

telés teljesítésekor dönti el, hogy él-e az opcióval. Ha számára előnytelenül alakult az árfolyam, akkor nyilván élni fog vele, ha előnyösen, akkor viszont megtarthatja az árfolyam-nyereséget. Természetesen a biztosítás díja a forward ügyletek esetében jóval alacsonyabb, mint az utóbbi típusú üzletnél.

A biztosítási futamidő a jelenlegi feltételek mellett minimum 30 nap, maximálisan egy év lehet. Tekintettel arra, hogy a biztosító elsősorban a KKV szektor számára kíván segítséget nyújtani, a termék adminisztrációja és az ügyfelekkel történő kapcsolattartás nem bonyolult. Kárigény úgy érvényesíthető, hogy a biztosított benyújtja a biztosítóhoz a kereskedelmi számlát, és az ügyletet lebonyolító bank igazolását a deviza-értéknapon a bank által alkalmazott deviza-árfolyamról. Ezek alapján a biztosító kiszámítja a kár összegét és 3 napon belül eleget tesz kárkifizetési kötelezettségének.

Figyelembe véve, hogy az árfolyamsáv kiszélesítése kedvezőtlen hatást gyakorolt egyes turisztikai vállalkozások jövedelmezőségére is, a kormány felhatalmazta a MEHIB Rt.-t, hogy a külkereskedelmi tevékenységnek nem minősülő, azonban a gazdasági növekedés fenntartásában fontos szerepet játszó turisztikai vállalkozások vevőkockázatait is kezelhesse.

Az ágazati sajátosságokat figyelembe vevő kisebb módosítások után az árfolyambiztosítás az idegenforgalmi vállalkozások számára is használható eszköz lesz.

A termék megítélése, sikeressége természetesen a feltételrendszer alakításán kívül alapvetően az árfolyam-politika alakulásától függ. Abban többé-kevésbé egyetértenek a szakértők, hogy a sávszélesítést követő jelentős mozgások megismétlődésének valószínűsége kicsi, a várható változások sávszélessége csökken. Ugyanakkor az elmúlt hetek tapasztalatai azt mutatják, hogy a forint – a jegybanki alapkamat többszöri csökkentése ellenére is – változatlanul erősödik, s értéke már jó ideje a sáv erős széléhez tapadt. Valószínűleg ezért is hallatszanak olyan hírek, hogy a jegybank ismét foglalkozik a sáveltolás gondolatával.

Egy biztos: az árfolyamkockázat ma már a gazdasági, külkereskedelmi döntések elválaszthatatlan kísérője, ezért jobb időben gondolkodni arról, hogyan tudjuk ezen kockázatokat kezelni.

árfolyamkockázat-biztosítás

exportáló

kis- és középvállalkozások számára.

Kérje tájékoztatónkat!

arfolyam@mehib.hu

Fax: 06-1-269-1198

Magyar Exporthitel Biztosító Rt.

H-1065- Budapest, Nagymező u. 46-48.

Tel: 06-1-37-49-200 www.mehib.hu